

Toespraak drs. J. de Koning, voorzitter ARP

Ik wil in de allereerste plaats namens het partijbestuur onze dank onder woorden brengen voor de vele constructieve bijdragen die vandaag aan dit debat zijn geleverd.

De zeer vele sprekers hebben ieder op een eigen wijze gedachten vertolkt, die in brede kring in onze partij leven. Zij hebben als het ware gezamenlijk een profiel getekend van anti-revolutionair denken over de grondslagen van christelijke politiek.

Dan zal ik niet een poging doen om ieder van die sprekers persoonlijk te beantwoorden. Dat ware niet te doen.

Maar dat doet niets af van de waardering van het partijbestuur voor alle sprekers, die hier vandaag zijn opgetreden. Ik wil mij beperken tot het lichten van enkele lijnen uit het debat.

Doorgaan met het CDA

In de eerste plaats is duidelijk komen vast te staan dat de Anti-Revolutionaire Partij wil doorgaan met het CDA.

Wij willen het gesprek wat wij vragen met de andere partijen over de relatie tussen grondslag en politiek niet gebruiken om het CDA te blokkeren, maar juist om het te bevorderen. Wij willen ook geen dilemma aangaan tussen ARP en CDA. De eenheid van de ARP gaat niet boven die van het CDA zoals één van de sprekers heeft gesuggereerd, evenmin als het omgekeerde het geval is. Ook de eenheid van het CDA gaat niet boven de eenheid van de ARP.

Wij hebben er als ARP, als CHU en KVP gelijkelijk belang bij om te komen tot een bundeling van de christen-democratische krachten in Nederland. En wij weten dat dat alleen kan lukken als er een sterke solidariteit bestaat tussen onze drie partijen. De heer Schut heeft daar vanmorgen in een indringend betoog terecht een streep onder gezet.

Wij zijn als drie partijen verantwoordelijk voor elkaar.

En wij zijn samen verantwoordelijk voor het CDA.

Wij kunnen inderdaad elkaars geestelijke achtergronden in doorgaande gesprekken alleen maar verrijken. En daardoor de politieke kracht van christen-democratie versterken.

Voortzetting onderling gesprek

In de tweede plaats, wij vragen om een voortzetting van een onderling gesprek in het vertrouwen dat dit tot overeenstemming zal leiden. En dat zeggen wij niet zomaar, want dat vertrouwen is gegrond op de ervaring van de overeenstemming, die in de afgelopen jaren is gegroeid tussen ons. Een overeenstemming, die organisatorisch gestalte heeft gekregen bij de aanvaarding van de statuten van het CDA. En die politiek gestalte gaat

krijgen in rapporten „Gerede twijfel", „Plichten en Perspectieven" *) en gaat u maar door; in gemeenschappelijke conferenties over allerlei onderwerpen in een gemeenschappelijk beleid, in CDA-verbanden en CDA-fracties op provinciaal en plaatselijk niveau, die politiek verder gestalte moet krijgen in een gemeenschappelijk program en vooral in een gemeenschappelijk politiek beleid van de Kamerfracties.

Dat vertrouwen dat wij overeenstemming zullen bereiken in dat gesprek berust ook op de wijze, waarop wij dat gesprek willen ingaan. Wij zijn er niet op uit om letterlijk gelijk te krijgen. Wij willen geen formuleringen opleggen. Wij willen niet bepaalde teksten afdwingen. Wij willen proberen elkaar te overtuigen en naar elkaar te luisteren.

Geen voorwaarden

Ten derde. Wij willen uiteraard dat gesprek op geen enkele wijze belasten met voorwaarden. Wij willen geen koppeling tussen uitkomsten van dat gesprek en de voortgang van het CDA.

Wij willen geen hypotheek leggen op de totstandkoming van de gemeenschappelijke lijst in 1976.

De laatste zin van de resolutie moet dan ook gelezen worden als een constatering, niet als een dreigement of als een voorwaarde. Maar het is wel een constatering, die betekenis heeft. Want wij beseffen allen wel het belang van ons gesprek. Wij moeten elkaar vinden in de gemeenschappelijke overtuiging dat wij christelijke politiek op een geloofwaardige wijze gestalte kunnen geven.

Wij moeten in dat gesprek een gemeenschappelijke wil formuleren. Om een geïnspireerde politiek te doen voeren door geïnspireerde mensen vanuit een gemeenschappelijk beginsel.

Als dat niet kan is het CDA op zand gebouwd.

Maar het kan wel.

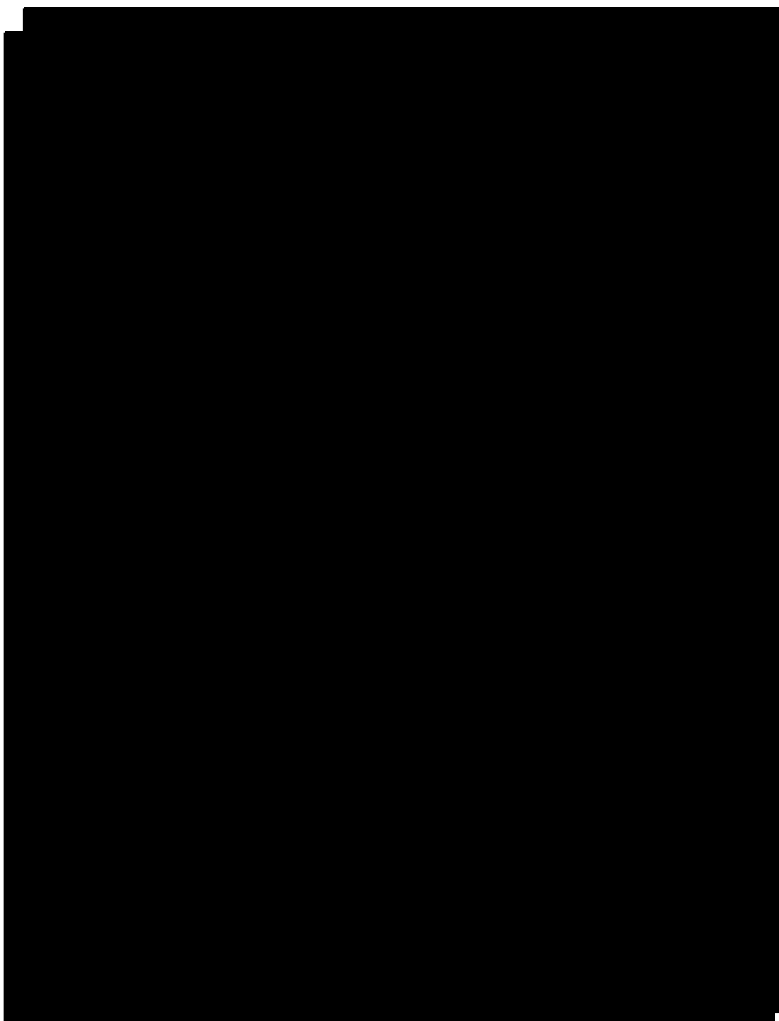
Suggesties

Tenslotte, in ons debat van vandaag zijn verschillende suggesties gedaan voor een inbreng van onze zijde in het gesprek tussen de drie partijen.

Ik denk aan de zeer waardevolle suggesties van Schut, Goudzwaard, Grosheide om gemeenschappelijke politieke beginselen te formuleren, waarin de verbinding wordt gelegd tussen het evangelie als richtsnoer van ons politieke handelen en dat politieke handelen van alledag.

Ik denk ook aan de suggestie neergelegd in het amendement van Gelderland, door Vermaat vanmorgen verdedigd, waar wij straks met de behandeling van de amendementen nog aan toekomen. Ik ben er niet voor, dat wij die suggesties in onze resolutie opnemen. Daarmee leggen wij de zaak vaster dan nodig is. Maar dat betekent niet dat ze minder serieus ge-

*) Zie lijst CDA-publicaties achterin dit boek.

Drs. J. de Koning, voorzitter van de ARP (tot 13 december 1975).

nomen moeten worden of dat ze niet indringend besproken zullen worden. Het is van groot belang, om het gesprek tussen de drie partijen spoedig aan te vangen en op korte termijn af te ronden. En naar mijn mening kan dat ook. Voor een goede besluitvorming hebben we mijns inziens maar drie punten nodig.

In de eerste plaats een bondige samenvatting van datgene, waarover wij het eens zijn. En dat is heel wat.

In de tweede plaats, een nauwkeurige omschrijving van wat er onverhoopt aan verschil van inzicht overblijft.

In de derde plaats, de conclusies die wij willen trekken uit de aard en de mate van overeenstemming en de aard en de omvang van eventuele verschillen. Die conclusies zouden aan de partijen kunnen worden voorgelegd, die op basis daarvan kunnen beslissen. En in die beslissing heb ik alle vertrouwen.

Meningsvorming afronden

Vanwege de tijd, wil ik met deze enkele opmerking volstaan. Maar het zal u duidelijk zijn, dat ik vanuit deze gedachtengang een beroep op u doe om de resolutie van het partijbestuur te aanvaarden. Het partijbestuur kan niet voldoen aan het verzoek van Roolvink, hoe goed bedoeld ook, om de resolutie terug te nemen. De resolutie is opgesteld met het oog op de meningsvorming in de partij en dit deel van de meningsvorming moet nu worden afgerond. Dat lijkt mij ook van belang voor KVP en CHU. Het partijbestuur zal uiteraard met waardering kennis nemen van het terugtrekken van amendementen *).

*) Alle ingediende amendementen werden ingetrokken.